

Olavi Sotavalta oli myös lintujen laulun nuotintajana

■ Petter Portin

Ilpo Haahtela kirjoitti tämän lehden viime numerossa hauskoja muisteluksia professori Olavi Sotavallasta. Koska Sotavalta oli minunkin opettajani, haluan kertoa häneen liittyvän mielenkiintoisen löydön, jonka tein kasvitieteen kenttäkurssilla Turun Yliopiston Saaristomeren tutkimusasemalla Korppoon Lohmissa elokuussa 1962. Tämä löytö palautui mieleeni kun viime toukokuussa kuuntelin Ylen Radio 1:n ohjelmaa ”Sibelius ja linnut”. Toimittaja Minna Lindgren mainitsi ohjelmassa, että lintujen laulua on nuotinnettu kovin vähän.

Muistin, miten olin sattumalta löytänyt tutkimusaseman kirjastosta Olavi Sotavallan julkaisun, jossa oli ensin sivun verran tekstiä ja sitten toinen sivu satakielen laulua kuvaavaa nuotikkirjoitusta. Tiesin kyllä, että Sotavallalla oli absoluuttinen sävelkorva, mutta kuitenkin löytö oli sen verran yllättävä, että se jäi mieleeni.

Turun yliopiston kirjaston suosiollisella avustuksella tuo julkaisu löytyikin varsin helposti. Sen otsikko on ”Satakieltä (*Luscinia luscinia*) kuuntelemassa”, ja se on julkaistu *Luonnon Tutkijassa* vuonna 1948 (volyymissä 52, sivuilla 22–23).

Samalla kirjastoon suuntautuneella metsätysretkellä löytyi toinen Sotavallan vielä merkittävämpi julkaisu satakielen laulusta, nimittäin englanninkielinen ”Analysis of the song patterns of two sprosser nightingales, *Luscinia luscinia* (L.). Se on ilmestynyt vuonna 1956 sarjassa *Annales Zoologici Societatis Zoologicae Botanicae Fennicae* ”Vanamo” (17, 4: 1–31). Tässä tutkimuksessa on sanallisen tekstin ohella mm. kaksi sivua nuotikkirjoitusta. Lisäksi satakielten laulun rakennetta analysoitiin sekä musiikin muoto-opin mukaan että osittain myös matemaattisesti.

Olen halunnut kertoa tästä, ettei tämä eläintieteemme erikoislaatuinen saavutus pääsisi kokonaan unohtumaan kirjastojen kätköihin.

Kirjoittaja on Turun yliopiston perinnöllisyystieteen emeritusprofessori.